

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CVI. Continetur hic decisio Rotæ Romanæ, facta in causa graui Sabinensi Status montis Libretti, venditi clariss. mem. Principi Thaddæo Barberino, per Dominos Ducem Ferdinandum & alios de ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

omnesque alios redditus, proventus, & emolumenta consistentia tam intus, quam extra, & circum dicta Castra, & tenutam, illorumque districtus, pro pretio inter ipsos contrahentes concordato, ad rationem scutorum centum pro quibuslibet scutis duobus, & vno quarto alterius scuti, quorumcumque fructuum & reddituum eiusdem Status & bonorum venditorum, valutando frumentum ad rationem Iuliorum 57. pro quolibet rubro, cum hoc quod Vassalli teneantur illud deferre ad flumen Tyberis absque villa expensa. D. Emptoris. Convenerunt quoque iidem contrahentes, quod fructus & redditus praefati valutando frumentum ut supra, aestimari deberent per D. Horatium Falconerium, & Joannem Appollonium, quos ad hunc effectum communiter elegerunt, & in euentum illorum discordiae, per Petrum Vanninum, quem in tertium peritum nominatum. Declararunt insuper DD. Venditores, quod nihil sibi reservabant, nisi expressa in eodem instrumento, & respectu à dictis peritis declaranda, promiseruntque redditus, proventus, & alia à peritis aestimanda, esse vera, realia, & subsistentia, & in quietà & pacifica possessione & fruitione bonorum venditorum, & cuiuslibet eorum, illorumque & cuiuslibet eorum iurisdictionis, iurium, introituum, reddituum, proventuum, fructuum, & emolumentorum aestimandorum, semper & perpetuò D. Emptorem manutene, & ab omni lite & molestia defendere & liberare, ac de illorum & cuiuslibet eorum euictione generali & particulari, etiam ad duplone teneri voluerunt.

Introducitur postmodum lite coram A. C. super solutione pretii, Appollonius dedit suam relationem claram & distinctam, specificando scilicet in ea omnia corpora, iura, ac redditus aestimatos; postea verò retulit D. Falconerius absque vlla specificatione, comprehendendo nempe fructus omnium corporum sub vnica summa valde inferiori ab illa relata per Appollonium, vnde cum factus esset locus aestimationi Vannini pro parte D. Emptoris, fuit praevia citatione personalitatem ei, quam DD. Venditoribus protestatum, quod idem Vanninus in sua relatione omnino specificare deberet corpora & redditus, deducendo in eadem protestatione ad notitiam praedicta, & interesse quae D. Emptori causari poterant ex relatione confusa & indistincta; sed sprete protestatione huiusmodi, Vanninus retulit in consulo fructus & redditus dicti Status ascendere ad scuta 26100. & sic ad rationem scutorum duorum & quartae partis alterius scuti pro quolibet centenarium, valorem illius importare dixit vndecies centena & sexaginta millia scutorum; à qua relatione fuit propterea pro parte D. Emptoris appellatum.

Institerunt nihilominus DD. Venditores coram A. C. pro solutione residui pretii iuxta dictam relationem Vannini, vnde D. Emptor reconuenit eosdem coram eodem A. C. pro justificatione dictae parangariae delationis frumenti ad flumen Tyberis à Vassallis negata, & pro liberatione à molestiis filatis super diversis corporibus & iuribus quae sub venditione comprehensa assercebat; sed è contra informantes pro DD. Venditoribus controuertebant comprehensionem huiusmodi, ut in particula informationum datarum in sumuario vicinae responsionis, num. 1. & hanc ipsam controuersiam reiterarunt in signatura Sanctissimi, dum emptor opponebat de non implemento dicti Summarii, num. 2. Tandemque A. C. relaxauit mandatum pro

solutione dicti residui, nullatenus terminata causa dictae reconuentionis: & cum ab huiusmodi mandato fuisset appellatum, Signatura Sanctissimi rescriptis Rotae cum clausula, non retardata executione.

Perfulto integro pretio, Primogenitus & successor dicti D. Emptoris, inherendo protestationi contra Vanninum ut supra factae, & appellationi interpositae ab ejus relatione, simulque prosequendo iudicium reconuentionis ad fundandam suam intentionem in eo iudicio, & ad effectum occurrenti damno, quod sibi imminere dicebat, si alia quoque bona tractu temporis molesterentur & euincerentur, petiit cogi Vanninum ad declarandum singula corpora aestimata, & redditus vniuersalesque corporis: sed Rota ordinauit quod desuper disputaretur particulare dubium, quo hodie proposito, DD. responderunt Vanninum esse cogendum: ea moti ratione, quia quando, prout hic, non aestimatur vnica, sed plures res inter se distinctae, distinctam pariter relationem per singula corpora peritus tradere tenetur: ut probat text. in l. final. §. praeterea, C. de iur. dot. ibi, aestimatione earum, &c. ea intelligenda quae pro singulis speciebus facta est, vel pro vnoquoque genere dotium specierum, id est pro argento vel ornamentis, vel veste, & aliis speciebus, & non esse expectandam post singulas aestimationes vniam condensationem totius calculi, quod satis scrupulosum, & per nimiam subtilitatem perniciosum est. Idemque ibi tradunt Angel. sub num. 2. versic. nota quod, Cyn. num. 1. Salicet. ante num. 9. versicul. terribiliter nota, Bellapertic. versicul. & intellige aestimationis, Bursat. consil. 249. num. 19. lib. 3. Garz. de expens. & meliorat. capite 24. numero 5. vers. Baldus autem: & versic. praeterea, Valasc. in prax. partit. cap. 10. num. 5. Cum enim ob non factam huiusmodi distinctionem dignosci non valeat quid aestimatum fuerit, & quanti proventus sit istud, & quanti illud corpus; relatio dicitur incerta, & propterea inutilis: l. quid autem 21. §. Pomponius, vers. inutiliter arbitrum incertam sententiam dicere, &c. ff. de recept. arbit. Pant. de Crem. in repetit. l. 2. sub num. 246. versic. quia istud pretium, C. de rescind. vend. inter repetit. civil. volum. 7. fol. 491. à tergo, Petr. Sanz. de diuis. bonorum, cap. 4. num. 19. circa finem, vers. & quia alter, &c. & consequenter peritus officio Iudicis illam declarare tenetur, ita postulante juris & equitatis ratione: ad text. in l. semel, C. de re militat. lib. 12. Felin. in cap. proposuisti, num. 6. versic. & sit cautus, de probat. Muñoz. de ratiocin. cap. 31. num. 15. Pacian. de probat. lib. 1. cap. 47. num. 157. Blanch. de compromiss. q. 8. sub numero 33. versic. limita praedictam conclusionem: Moder. ex Arce Hannoni de subhast. cap. 15. §. 10. num. 1. cum seqq. idque seruauit Rot. in Romana administrationis Fundaci, 12. Iunii 1617. coram bon. m. m. Pinouano, quae est decis. 526. ante num. 1. versic. & Albanis, part. 4. recent.

Non obstat quod text. in supradicta l. final. d. §. 4. Praeterea, procedat in venditione plurium rerum facta pretio separato pro singulis rebus, ut declarat Glossa ibidem, verb. coadunationem, vers. sed tunc demum, &c. secus autem quando, prout hic, omnes res vnico pretio venduntur, per text. in l. Manius 53. §. fin. ff. famil. eriscum. cum aliis adductis per Rotam in Romana Consignationis sequestri, 12. Maii 1620. coram Sanctiss. D. N. §. minus obstat.

Quoniam licet praefata limitatio de jure sit vera & probabilis, nihilominus obiectum absolue emittatur ob necessitatem alterius futurae relationis, ad damnum quod emptori emergere posset, si praetermitteretur

12 Petri Francisci de Tonduti Sanlegerii,

terminaretur huiusmodi declaratio : vbi cumque enim in futurum potest evenire casus, quod sit opus ut fiat æstimatio alicuius rei particularis in dicta venditione comprehensa ob illius evictionem, vel molestias desuper ab aliquo inferendas, illi à principio occurrendum est per distinctam æstimationem singularum rerum, & omnium illarum partium, ne contingat ferri relationes non solum multiplices cum magno incommodo emptoris, ut optimè declarando dictum text. in l. *Advinus*, §. *fin.* tradit Bellon. jun. *consil.* 53. sub num. 18. §. *secundò respondeo, versic. primum enim* : Blanch. *loc. cit.* num. 33. *limitat.* 4. sed etiam diversas ab illa Vannini, secundum quam pretium fuit solum, & sic alteri ex 6 partibus præiudicium afferatur. † Similiter obiectum cessat ex eo, quia peritus in præsentī casu non fuit electus ad æstimandum pretium, ad quem effectum requiritur consideratio situs, & aliarum plurium qualitarum relatarum per D. Modern. ex Arce Hann. *de subhast. capit.* 15. §. 30. cum illud iam fuisset stabilitum à contrahentibus, ad rationem scutorum centum pro quibuslibet scutis duobus, & vno quarto alterius scuti quorumcumque fructuum & reddituum, sed solummodo fuit electus ad referendum & æstimandam quantitatem eorundem fructuum & reddituum, qui sicuti per separationem corporum adinvicem in quantitate propria vniuscuiusque corporis diminutionem non patiuntur, ita neque per aliquorum corporum unionem, seu coherentiā augmentum recipiunt : unde cum in eis non militet ratio unitatis, quæ militat in pretio, nec minus eis applicatur dispositio text. in *dict. l. Menius*, §. *finali*, in tali ratione fundatus : Sord. *consil.* 67. numero 19. Barbof. *axiom.* 192. numero 5.

7 Eoque facilius in proposito coactio admittenda videretur, quia talis declaratio assentitur menti contrahentium, quemadmodum patet ab eo, quod in instrumento assentitur venditæ omnia iura, nullo reservato, nisi expressis & respectuè declarandis à peritis ; & amplius Venditores promiserunt fructus, redditus, proventus, & alia à peritis æstimanda, esse vera, realia, & subsistentia, & in pacifica possessione illorum, & cuiuslibet eorum emptorem manutenere. Cum autem sciri non possit, an venditores promissionem hanc perfecte impleant, dum non constat de singulis iuribus & corporibus æstimatis, sequitur ut dum partes conveniunt de eo quod est consequens, intellexerunt quoque de suo necessario antecedenti : Rot. *decis.* 44. num. 2. & *decis.* 105. num. 5. *part. 1. recentior.* Barbof. *axiom.* 54. n. 1. Ac quia per talem declarationem nemini fit præiudicium, tam enim venditores, quam emptor, eorumque hæredes, siue sequatur, siue non præfata declaratio, non possunt adstringi ad plus quam in instrumento continetur. † Item quia dum concurrat interesse, semper intrat coactio, etiam in casibus in quibus aliā coactioni locus non esset, sicuti admonet Iuriconsultus in l. *qualiter* 19. §. *dicere*, ibi, *sed si de pluribus rebus sit arbitrium receptum, nisi omnes controuersias finierit, non videtur dicta sententia, sed adhuc erit à Prætorē cogendus* : & clariùs in l. *non distinguemus* 32. in fin. ibi, *Item non est cogendus, &c. nisi aliquis litigantium intersit, ff. de recept. arbit.*

Interesse autem emptoris est multiplex. Primum est illud quod resultat ex eadem promissione facta per DD. Venditores ad favorem D. Emptoris super realitate, substantia, manutentione, & fructu repositum, & cuiuslibet eorum per peritos æsti-

mandorum. Equidem nisi constet sigillatim de quolibet redditu per peritos æstimato, emptor non potest uti commodo istius promissionis, prout uti debet, cum sine ea verisimiliter non contraxisset. † Alterum est, quod nisi appareat quantitas momenti, quam Vanninus ex singulis corporibus præcipi æstimavit, quæ quantitas ei solum nota esse potest, tanquam res in animo consistens, ut per Blanch. *de compromiss. d. quest.* 8. num. 33. *versic. litem prædictam, &c.* Stephan. Aufret. *de testib.* num. 11. *fallent.* 5. *inter tract. som.* 4. fol. 141. & nisi exprimitur dicta singula corpora, quæ inæqualiter distat à flumine Tyberis, liquidari non poterit versus valor dictæ parangariæ delationis frumenti ad flumen Tyberis à Vassallis negata. Tertium est, quod si non constat de pretio soluto pro vnoquoque corpore, non poterit emptor in calu evictionis cuius illorum agere ad duplum, prout sibi fuit promissum : † stipulatio namque dupli refertur ad quantitatem pretii persoluti, non autem ad valorem rei evictæ : Gloss. in l. *si dupla, verb. dupli, ff. de evict.* Rot. in *Bonomiensis prædict.* 13. *Februarii* 1461. *coram Reuerendiss. D. Terracinen.* Quantum est, quod dum corpora & iura vendita, tanquam non specificata in instrumento, sed tantummodo in genere expressa, non declarantur à perito, et cuius relatione emptor fuit coactus ad solutionem pretii illorum, idem emptor evictionem patiendo remaneret in damno ; & è contra venditores, qui laborarent dictum pretium, illud post evictionem recedendo locupletarentur cum aliena iudicia : † Equidem non probata ab emptore comprehensione corporum molestatorum, vel molestationum sub venditione, ipse emptor, in cuius electione est vertitare vnam ex pluribus actionibus sibi magis bene visam, Gabr. *de act. conclus.* 1. num. 3. namque poterit rejicere molestantes ad pretium intactum, in quod gloriose memor. Vibanus VIII. pro maiori cautela & securitate emptoris, omnia iura diti competentia super bonis venditis, sine tamen præiudicio hypothecæ emptori super eodem præiudicio competentis, transiit, sicuti nec poterit emptor liberationem à molestiis, nec interesse evictionis eidem venditoribus, multoque minus dampnum manes pro eis jam posuerunt in contrahendo comprehensionem bonorum, & iurum molestatorum, ut superius fuit deductum, unde quis potest locupletari cum aliena iudicia magis intrat officium Iudicis ad interrogandum & cogendum, Franc. Arcim. in l. *age, numeri* 1. *scilicet. alioquin*, ubi hoc notandum dicit, C. *de rebus venditis* 101. num. 18. & in fortioribus *de Parisensi Pecuniaria*, 21. *Februarii* 1618. *coram mem. Coccino*, ubi dictum fuit in materia calumnie interrogari posse reum Iudicis officio, ad habendam intentionem actoris ; multo magis igitur interrogari potest peritus ratione muneris ad hoc. Gloss. in l. *si finit* 9. *verb. cogi, ff. de interrog. & rogat. act.*

Minus obstat quod prædicta procedere possit re integra, nempe ante factam relationem, quæ autem postquam peritos illam fecit, cum hoc indicatur functus officio suo : ad text. in l. *si iudex* 1. *quædam, ff. de re iudicat.* & l. *quia arbit.* ff. *de re arbit.* & per Blanch. *de compromiss. d. quest.* 9. *num. 1. versic. si verò.* † Quia præter quod obiectum præiudicium ob expressam protestationem antecedentem præiudicium pro parte D. Emptoris, quæ efficit ut res non debeat pro integra quoad eius præiudicium, Sord. *de appellat. quest.* 17. *lim. 6. memb. 7. sub numero* 101.

Rot. decis. 774. num. 2. part. 1. divers. probat text. in cap. per tuas, ibi, nisi forsan à principio illos interrogari super certis capitulis postulasset, &c. de testib.

15 † Adhuc responderetur quod dispositio dictarum legum, quæ tota fundatur in expiratione jurisdictionis, strictè recipitur in sententiis & laudis, aliisque actibus judicialibus, quæ sine jurisdictione non exercentur; sed non extenditur ad alia facta, & materias extrajudiciales, prout sunt huiusmodi peritiæ & relationes; in his enim non finitur auctoritas, & semel factum potest declarari etiam ex intervallo: vt tradunt Innocen. in cap. in litteris, num. 2. de offic. iudic. delegat. Butr. in cap. Quintanalis, sub n. 28. versic. 19. differentia, de iur. iurand. Bald. in l. final. sub numero 25. versic. aliud est in Iudice, C. de contrahend. empt. Tiraquell. ad l. Boues, §. hoc sermone, limitat. 1. num. 47. & seq. ubi plures cumulat, & ferè in terminis Alciat. consil. 124. sub num. 2. cum segg. lib. 5. secundum impressionem Venetam, Bero. consil. 144. sub n. 53. vol. 3.

16 Præterea nec dispositio dictarum legum procedit, quando declaratio fit Iudice cogente, sicuti de arbitro est text. in d. l. age, §. dicere, ff. de recept. arbit. & in cap. Quintanalis, de iur. iurand. Et ratio est, quia tunc dicitur facere ad mandatum Superioris, non autem auctoritate propria, vt explicant ibid. Imol. num. 7. vers. præterea, & Ioan. de Anan. numer. 8. vers. pondera, Io. Bapt. Perus. de arbit. lib. 11. cap. 46. in eodem n. 8. in contrarium allegato, vers. contra tamen: inter tract. magn. tom. 3. p. 1. fol. 186.

17 † Iudicem namque inferiorem posse à superiore cogi ad declarandum dixerunt Sord. consil. 288. n. 27. vers. in presenti autem casu. Gratian. discept. 147. n. 12. † Provi nec procedit, quando petitur cogi tanquam testem, vt declaravit Blanch. dist. quæst. 9. in eodem num. 64. in contrarium adducto, vers. intellige hoc: & quæst. 8. num. 33. vers. limita prædictam, ibi: Vt non procedat quoties arbitri examinator ad declarandum id, quod obscurè dixerit in sententia, vel laudo, &c. & loquitur in specie casus appellationis pendens à sententia arbitri; & sic, ne non integra: † Ac huiusmodi coactio, vt de teste, fieri potest non modò ex officio Iudicis, Farin. de testib. quæst. 66. numero 265. & 282. sed etiam ad instantiam ejus partis, contra quam deposuit, vel induxit fuit, vt ex Aretin. & aliis firmat idem Farin. ibid. n. 279.

18 Quæ fortius procedere visa fuerunt in presenti, ponderando quoad agitur de materia ipsi Vannino nota, & ab eo antecederet plenè considerata, vt de jure præsumitur; Bartol. in l. si ex falsis, n. 11. C. de transact. Cyriac. controuers. 303. num. 64. ac ipse in sua relatione professus fuit, ibi, Hæuendo visto e ben considerato il detto Stato, Castelli, e tutti, e singoli beni d'essi, &c. † Hinc enim saltem in subsidium cogi debet ad faciendam dictam declarationem, dum nullus alius præter eum illam facere potest, vt post Butr. Abb. & Imol. notat Felin. in cap. cum a nobis, numero 15. in 9. sententia, extr. de testib. Blanch. d. quæst. 8. sub num. 33. vers. limita 4. Menoch. de arbit. libro 1. quæst. 73. numero 31. cum segg.

19 † Cùmque dicta relatio plurium rerum ad vnicam summam reduci non poterit, nisi prius facta singularum rerum æstimatione, ex quo impossibile est sciri valorem totius, nisi prius sciatur valor singularum rerum, ex notatis per Aldobrand. consil. 60. sub numero 23. libro 1. vtique dum per D. Emptorem nihil aliud petitur, nisi quod Vanninus aperiat hoc suum factum, distinguendo singula corpora, corumque redditus, de quibus præsumi-

20 Saulegerij quæst. & resol. civil. Tom. II. P. II.

21 tur, & fatetur habuisse singularem considerationem, nulla cadit probabilis hæsitatio, quin cessante præiudicio DD. Vendorum annuendum sit huiusmodi iustæ D. Actoris petitioni, † qui nihil aliud querit nisi veritatem Periti muneris propriam: per ea quæ tradit Bald. in d. l. final. num. 20. Cod. de contrahend. empt. quem sequitur Ioan. Bapt. Perus. de arbit. lib. 11. cap. 11. numero 16. circa princip. vers. & minor multum, &c. & hinc retorquetur Pinell. de rescind. vend. part. 3. cap. ult. ad fin. vers. non tamen cogendi, &c. quia dum dicitur æstimatores non esse cogendos vt magis assertiuè declarent quàm se posse dicunt, per consequens admittit eos cogendos esse quousque declarare possunt.

22 Nec refragatur, quod arbitri cogi non possit ad testificandum, nisi vtrique pars consentiat, cùm in eo intret suspicio subornationis, ad instar testis publici, vt per Aret. in cap. cum a nobis, numero 22. vers. sed contra: ibidemque Felin. num. 10. vers. sed istam, &c. de testib. quos vtrà cum ratione præfata refert Blanch. dist. quæst. 8. numero 33. vers. istud restringit, &c. † Quandoquidem hoc non procedit in arbitro vtrunque electo, prout electus fuit Vanninus, in quo propterea cessat timor huiusmodi: Blanch. eodem numero 33. vers. sed aduer-

te. † Eoque minus dum ante relationem fuit ad hoc requisitus, & ei protestatum; tunc enim (ne parti tempore congruo requirenti fiat præiudicium) suspicio subornationis non attenditur: dicto cap. tuas, vers. nisi forsan, à principio, de testib. Farin. de testib. quæst. 66. numero 280. † Sicuti nec habet locum, quando versamur in materia quæ aliis non potest esse nota: Felin. ubi sup. numero 12. vers. fallit 9. Blanch. dist. numero 33. vers. limita 4. &c. † Maximè dum examen fit ad instantiam illius, contra quem est lata sententia: Blanch. eadem quæst. 8. numero 55. vers. aut arbitri: ubi subdit, quod si tunc interrogatur super facto proprio, imple solus, quamvis vnicus, vel singularis, plenam fidem facit, concurrentibus aliquibus conjecturis. † Rursus minùs procedit, quando per talem attestationem nemini ex partibus fit præiudicium: Stephan. Auffer. de testib. dicto numero 11. vers. fallit 6. Blanch. dicto numero 33. vers. limita tertio. † Tandemque satis est, quod cogi possit à Iudice ex officio, vt firmarunt ipsemet Aret. dist. num. 22. vers. fateor tamen: Felin. dicto numero 10. vers. vt quando à Iudice: Blanch. dicto num. 53. eodem vers. istud restringit.

Neque aduersatur, quod Peritus non teneatur reddere rationem, ex Bartol. in l. de arate, numero 9. ff. de minor. & dixit Rot. coram bon. mem. Buratto decis. 790. numero 4. Quia præter quod conclusio vendicat sibi locum, quando iudicium Periti consistit in mera operatione intellectus, non autem quando consistit, prout hic, in discussione facti cadentis sub sensu corporeo, vt notat idem Bartol. in d. l. de arate, numero 10. cùmque sequitur Felin. in dicto cap. proposuisti, num. 6. vers. & sis cautus: Aretin. in cap. cum causam, numero 3. & 24. de testib. Mascard. conclus. 1376. numero 39. cum duobus segg. In casu nostro non exigitur ratio æstimationis, nempe quod Peritus dicat ob quam causam tantum horum bonorum redditus æstimauerit, sed solum quod perficiat & compleat suam relationem imperfectam, aperiendo veritatem corporum, & reddituum æstimatorum, ad quod cogi posse probatur ex iuribus supra allegatis.

B Minus

Minus refert quod emptor non possit impugnare relationem, vel quia illam acceptavit, vel quia in instrumento venditionis fuit promissum etiam cum iuramento ei stare. Acceptatio namque non subsistit in facto, sed potius apparet de contradictione ex præcedenti protestatione, & subsequenti appellatione. † Solutio autem pretii in executionem dictæ relationis non obstat, tanquam coacta ob antecedentem relationem mandati, & rescriptum Signaturæ cum dicta clausula, non retardata executione, etiam quod solutio fuisset facta sine alia protestatione: Barbof. de clausulis, clausul. 160. num. 11. cum seqq. Rot. in Aversana Pensionis, coram bon. mem. Pirovano, apud Post. de manuten. decis. 202. num. 9. & seqq. † Pactum verò juratum non refragatur, attento quod de jure habet tacitam conditionem, si laudum fuerit æquum, & iustum. Bero. conf. 22. num. 68. vol. 2. Aldobrand. conf. 77. numero 29. Valasc. in prax. collat. cap. 39. num. 12. & seq. Azaved. in comment. jur. lib. 4. tit. 21. num. 61. & n. 229. cum plurib. seqq. Mastrill. decis. 90. numero 8. & seq. Joseph. Ludov. decis. Lucen. 27. numero 1. cum plur. seqq. & num. 18. Rot. apud bon. mem. Duran. decis. 200. num. 19. & 20. & 26. Ultra quod hodie non impugnatur relatio data in quantitate fructuum & reddituum, sed petitur eandem relationem declarari, & perfici in eo quod Vanninus omisit, & exprimere debebat tam ex dispositione juris, quam ex mente contrahentium, cui propterea non contravenitur, sed imò illa per declarationem huiusmodi impletur, & plenariæ executioni, ut par est, demandatur.

Denique non relevat quod dicatur D. Facolnerium ab emptore electum, dedisse relationem consimilem in confuso: Quia præter quod electio illius legitur facta à venditoribus; responderetur, quod attendi debet, non quod ipse fecit, sed illud, quod de jure facere debebat: l. nemo, C. de sent. & interlocut. Cravet. conf. 320. numero 5. Barbof. axiom. 93. num. 16.

34 Et ita utraque, &c.

CAPUT CVII.

Tractatur materia relationis peritorum juxta terminos præcedentis decisionis. Et concordatur text. in l. Marcius § 3. §. final. ff. famil. ercisc. cum text. in l. final. §. præterea, C. de jur. dot. Quando videlicet æstimatio alicujus rei fieri debeat respectu singulorum corporum sub toto universali comprehensorum: Tribus Peritis per partes nominatis discordantibus, quid agendum sit? Et quomodo venditio pretio per eos æstimando sit nulla? Si tamen non in pretio, sed in liquidatione alicujus qualitatibus discordes fuerint, deveniendum esse ad nominationem novam.

SUMMARY.

1. Æstimatio in iudicio familis erciscunda fieri debet in cumulo, & non per partes.
2. Bona pluris æstimentur unita, quam separatim.

3. Dum agitur de rescissione ex capite lesionis, bona æstimanda sunt tanquam unita.
4. Alia est æstimatio dimidia respectu dimidiæ, quam totius respectu totius.
5. Proponitur regula in contrarium, quod scilicet singula corpora singulariter æstimanda sunt.
6. Prima regula locum habet, quando agitur de rebus que non patiuntur commodam separationem à suo toto; tunc enim æstimari debent tanquam unita.
7. Idem dicendum, quando agitur de aliquo jure universali, veluti de hereditate, tunc enim æstimatio in universum fieri debet.
8. Similiter æstimatio in universum fieri debet, si agatur de unico fundo indivisibili; cum si de diversis pradiis sitis in diversis locis.
9. Quamvis bona æstimentur tanquam unita, hoc tamen non impedit quominus alia corporum particularium fiat æstimatio.
10. Explicatur text. in l. Marcius § 3. §. final. ff. famil. ercisc. & conciliatur cum l. fin. §. præterea, de jur. dot.
11. Æstimatores non possunt cognoscere de pretio universali, quando de eo facta fuit conventio specialis inter partes.
12. Quando agitur de restitutione fundi dotalis, admittitur æstimatio bonorum in particulari propter interesse mariti.
13. Quando res aliqua particulari ex toto universali covincitur, fieri debet æstimatio rei particularis.
14. Quoties partium interest, æstimatio particularium rerum fieri debet.
15. Vbi plures sunt venditiones, plures sunt debent æstimationes.
16. Arbitrarius ad duo nominatus nullius preiudicium facit, per uno dumtaxat processerit, & alius requiritur.
17. Plures sunt venditiones, si habuit fuerit respectu ad fructus singulorum pradiorum; tunc fieri debent æstimationes.
18. Generalitas adjecta speciali designatione tractu, censetur tantum apposita maiori rationis gratia.
19. Tribus Peritis facientibus singulis discrepationem, nulla illarum est habenda ratio, te plurimum DD.
20. Si non pretium, sed aliqua alia liquidatio fuerit Peritis, deveniendum est ad electionem à partibus, vel à Iudice eligendam.
21. Iudici licitum est interrogare Peritos à parte electos.
22. Iudicem teneri peritos examinare, aliam relationem non subsistere, aliqui DD. opinantur.
23. Iudex potest peritos si velit examinare.
24. Iudex potest æstimationes peritorum corrigere, si de illarum veritate aliunde inquirere.
25. Nec iuramentum, nec clausula generalis sunt impedire recursum ad arbitrium viri.
26. Etiam post didicta testificata, immò & in causa appellationis peti potest correctio relationis periti.

Supposito facto, & bene ad longum exposto in Decisione, cujus revisio petitur, facta causa Sabinenfium Status Montis Libretti de